"Εχουν άλλάξει τά Πανεπιστήμια στήν Γερμανία

ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ

ΒΟΝΝΗ. Η εἰκόνα πού ἔχει σχηματίσει ὁ κόσμος γιά τά πανεπιστήμια ἔχει χειροτερέψει τόσο πολύ στά τελευταία χρόνια ὥστε καθηγητές καί φοιτητές ἀρχίζουν νά νοιώθουν τήν σχετική ἐπίδραση. Οἱ καθηγητές πανεπιστημίων δέν θεωροῦνται πιά ὅτι ἀσκοῦν τό πιό περίβλεπτο ἐπάγγελμα καί τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ κοινοῦ τρέφει περισσότερη ἐμπιστοσύνη στίς ἐφημερίδες παρά στά πανεπιστήμια, ὅπως τουλάχιστον διαπιστώνεται ἀπό τίς σφυγμομετρήσεις τῆς κοινῆς γνώμης. Ὡστόσο δέν ἔχουν ὅλα τά πανεπιστήμια ἐξίσου κακή φήμη στούς ἐπαγγελματικούς κύκλους καί στό κοινό. Μιά ἔρευνα ἀνάμεσα σέ συμβούλους καί διευθυντές προσωπικοῦ καί κοσμήτορες πανεπιστημίων, πού ἔγινε ἀπό τόν Καθηγητή Ράινχαρτ Σμίτ ἀπό τό Κίελο, εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά διαπιστωθεῖ, ὅτι στήν κορυφή τῆς λίστας, ἀπό ἄποψη ἐκτιμήσεως, βρίσκονται τά Γερμανικά πολυτεχνεῖα, ἐνῶ στό τέλος, τά πανεπιστήμια τῆς Ἔσσης, τό Ἐλεύθερο Πανεπιστήμιο τοῦ Βερολίνου καί τελευταίο, τό πανεπιστήμιο τῆς Βρέμης.

Οἱ διαπιστώσεις εἶναι δυσάρεστες γιατί ὑποδηλώνουν πώς οἱ ἀπόφοιτοι πανεπιστημίων μέ κακό ὄνομα, δυσκολεύονται νά βροῦν ἐργασία. Τά πανεπιστήμια πού ἦταν στό τέλος τῆς λίστας ἐκτιμήσεως, ἀντέδρασαν κατακρίνοντας τίς μεθόδευσεις πού χρησιμοποίησε στήν ἔρευνά του ὁ καθηγητής ἀπό τό Κίελο. Στήν πραγματικότητα ὁ Σμίθ δέν ἔχει δίκιο νά ἰσχυρίζεται, πώς τό δεῖγμα τῆς ἔρευνάς του εἶναι ἀντιπροσωπευτικό. Οὔτε καί τό στοιχεῖο ἀνταποκρίσεως εἶναι ἀρκετά ὑψηλό γιά νά ἐγγυηθεῖ τήν ἀξιοπιστία τῶν εὑρημάτων, μά οὔτε καί ἡ ἀξιολόγηση τῶν ἀποτελεσμάτων ἔγινε μέ ἀρκετή προσοχή.

Τά ἀποτελέσματα λοιπόν δέν φαίνονται ὁριστικά χωρίς αὐτό νά σημαίνει κατ' ἀνάγκη πώς εἶναι καί λαθεμένα. Μιά δεύτερη προσεκτικότερη μελέτη θά ἔδειχνε ἐπίσης πώς ὑπάρχουν διαβαθμίσεις στά πανεπιστήμια καί γιά τό κοινό καί γιά τούς ἐμπειρογνώμονες.

Ἀλλά ποιοί εἶναι οἱ λόγοι πού ἐνέπνευσαν τή δυσπιστία πρός τά πανεπιστήμια; Πολύς κόσμος ἔχει πάψει νά πιστεύει στή χρησιμότητα τῆς ἐπιστήμης γιά τόν ἄνθρωπο, κι ἔχει πειστεῖ ὅτι σέ ἀρκετές περιπτώσεις μπορεῖ νά τόν ὁδηγήσει στήν καταστροφή. Στήν πεποίθηση αὐτή ἔχουν συντελέσει καί πολλοί ἐπιστήμονες, πού προσπαθοῦν νά ἐπιβάλλουν τή γνώμη τους σέ κάθε θέμα, ἔστω κι ἄν δέν εἶναι τῆς εἰδικότητάς τους.

Στά ἄρθρα πού γράφουν στίς ἐφημερίδες σχεδόν ὅλοι ἐπιδιώκουν νά ἐκφράσουν τήν προσωπική τους γνώμη καί σπάνια ἀρκοῦνται στό νά δώσουν μιά ἁπλή περιγραφή τῶν νέων ἐπιτεύξεων τοῦ κλάδου τους — πού ἀποτελεῖ τή βασική τους ὑποχρέωση.

Ἕνας δεύτερος λόγος ἔγκειται στό ὅτι οἱ σημερινοί καθηγητές πανεπιστημίου δέν ἔχουν τά χαρακτηριστικά τῶν παλιότερων, στούς ὁποίους προεῖχε το πάθος γιά τήν ἐπιστήμη. Ἀντίθετα, ἡ ἐξασφάλιση πού τούς δίνει ἡ μονιμότητα, τούς ἔχει μεταβάλλει σέ «ἀνθρώπους τοῦ κόσμου». Ὑπάρχει τουλάχιστον ἴσος ἀριθμός καλῶν καθηγητῶν μέ τά παλιά χρόνια, μόνο πού ἡ ἀναλογία τους εἶναι τώρα μικρή, ἐπειδή ἔχει πολλαπλασιαστεῖ ὁ συνολικός ἀριθμός τους. Μιά ἄλλη συνέπεια εἶναι ὅτι ὁ μέσος καθηγητής δέν ἀποτελεῖ πιά ἐξέχουσα προσωπικότητα στά πλαίσια μιᾶς μικρῆς «ἐλίτ», κι αὐτό ἐπηρεάζει τό γόητρο ἀλλά καί τό μισθό του. Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ μισθός τῶν πανεπιστημιακῶν δασκάλων στή Γερμανία ἔχει μειωθεῖ ἀπό τόν περασμένο Ἰούλιο.

Ὡστόσο, κανένας ἀπό τούς λόγους αὐτούς δέν εἶναι ἀρκετός γιά νά δικαιολογήσει τήν ὑποτίμηση τῶν πανεπιστημίων στή Γερμανία. Μᾶλλον ἡ σύγχυση καί οἱ διαδηλώσεις ρίχνουν σκιά στή γενική εἰκόνα πού ἔχει ἕνα μέρος τοῦ κόσμου γι' αὐτά. Ἔτσι, ἄνθρωποι πού ἀπό πλευρᾶς σπουδῶν δέν ἔχουν πανεπιστημιακή προέλευση, βλέπουν ὅτι οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι πληρώνουν τόσα χρήματα γιά τή φοίτησή τους ἀσχολοῦνται μέ δραστηριότητες κάθε ἄλλο παρά σχετικές μέ ἐκπαίδευση καί ἔρευνα. Ἔτσι δέν ὀφείλεται μόνο στή τύχη τό ὅτι τά Πολυτεχνεῖα χαίρουν μεγαλύτερης ἐκτιμήσεως στό κοινό. Ὑπάρχει ἡ ἐντύπωση ὅτι ἐκεῖ, γίνονται λιγότερες φασαρίες καί φοιτητές καί καθηγητές ἐργάζονται μέ ἐπιμέλεια. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι, μιά μικρή μειοψηφία νά χαλάει τήν εἰκόνα ὁλόκληρου πανεπιστημίου.

Παρ' ὅλα αὐτά, δέ συμβαίνει πάντα τά πιό ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα νά ἐμφανίζονται καί τά χειρότερα. Οἱ διαδηλώσεις δείχνουν συχνά ὅτι διεξάγεται κάποιος ἀγώνας καί ὅτι οἱ διάφορες πιέσεις δέν γίνονται δεκτές.

Λάθος εἶναι ἐπίσης νά πιστεύουμε, πώς ὑπάρχει πανεπιστήμιο πού μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὁλοκληρωτικά κακό ἤ τελείως «δεξιᾶς ἤ ἀριστερᾶς» πολιτικῆς ἀποκλίσεως. Τά περισσότερα ἔχουν σχολές πού λειτουργοῦν σέ ὑψηλότερη ἐπιστημονική στάθμη καί ἄλλα, σέ χαμηλότερη.

Δεισιδαιμονίες ὑπάρχουν καί στή Σοβιετική Ἕνωση

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

ΜΟΣΧΑ. Μία Σοβιετική μήτηρ ἐπεδείκνυε μέ ὑπερηφάνειαν τό βρέφος της, ἡλικίας τριῶν μηνῶν.

«Τί ὑγιές παιδί», εἶπε μέ θαυμασμόν εἰς φίλος. «Φαίνεται τόσον εὐτυχισμένο!»

Ἡ μήτηρ ἔπτυσε τρεῖς φορᾶς πίσω ἀπό τόν ἀριστερόν ὦμον της. Ἡ μήτηρ αὐτή δέν ἦτο ὑνά γωγος. Ἁπλῶς ἤθελε, νά διαφυλάξῃ τήν ὑγείαν τοῦ τέκνου της, ἀποτρέπουσα τό «κακό μάτι».

Μετά τήν Ρωσικήν Ἐπανάστασιν τοῦ 1917, οἱ Σοβιετικοί ἡγέται διεξήγαγον μίαν πραγματικήν πολεμικήν ἐκστρατείαν κατά τῆς θρησκείας καί κατά τῶν δεισιδαιμονιῶν. Ἐν τούτοις, ὅλα δεικνύουν ὅτι, παρά τήν αὐξηθεῖσαν κοινωνικήν καί πολιτικήν συνείδησιν, οἱ κάτοικοι τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως δέν κατώρθωσαν νά ἐκριζώσουν ἀπό μέσα των τάς παλαιάς λαϊκάς δοξασίας ὅπως δέν τό κατόρθωσαν οὔτε οἱ κάτοικοι τῆς Δυσεως παρά τήν ὄνοδον τοῦ μορφωτικοῦ καί οἰκονομικοῦ των ἐπιπέδου.

Η ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Οἱ συντάκται τῆς Μεγάλης Σοβιετικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, τοῦ 1976 θά ἐθεώρησαν, ὡς φαίνεται, ὅτι αἱ δεισιδαιμονίαι ἔχουν ἤδη ἐκλείψει ἀπό τήν χώραν των, διότι δέν ὑπάρχει τό σχετικόν λῆμμα. Τό λῆμμα ὅμως εἰς τήν ἔκδοσιν τοῦ 1956 τῆς αὐτῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, εἶναι σαφές καί γοητευτικόν: «Αἱ δεισιδαιμονίαι», γράφει, «ὀφείλονται εἰς τήν ἀπουσίαν μιᾶς ὀρθῆς, ἐπιστημονικῆς ἀντιλήψεως, τῶν σχέσεων καί τῶν νόμων τῶν φυσικῶν καί κοινωνικῶν φαινομένων... Εἰς τό καπιταλιστικόν σύστημα, αἱ προλήψεις καλλιεργοῦνται ἐκ τῆς ἐξαρτήσεως καί τῆς ἀδυναμίας τοῦ λαοῦ ἐνώπιον τῶν ἀνεξελέγκτων δυνάμεων τοῦ κοπιταλισμοῦ αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν οἰκονομικάς κρίσεις ὑπερπαραγωγῆς ἀνεργίας, τολέους, πείναν καί τήν πτώχειαν τῶν λαϊκῶν μαζῶν. Αὐτός οὗτος ὁ Μπολσεβίκος ἡγέτης Βλαδιμήρ Ἴλιτς Λένιν ὁ ὁποῖος εἶχεν υἱοθετήσει τήν ἰδέαν ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι τό ὄπιον τοῦ λαοῦ, ἐξωμοίωνε συχνά τάς δεισιδαιμονίας μέ τήν θρησκείαν, παρ' ὅλον ὅτι καί ἡ Ἐκκλησία ἀποκηρύσσει τάς δεισιδαιμονίας. Ἐάν, ὅμως, ἡ θρησκεία εἶναι ὄπιον, ἡ δεισιδαιμονία φαίνεται νά εἶναι τό καρύκευμα τό ὁποῖον νοστιμίζει τήν ζωήν τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ μέσα εἰς τόν πληκτικόν κόσμον τοῦ διαλεκτικοῦ ὑλισμοῦ.

Εἰς τήν Σοβιετικήν Ἕνωσιν, ἡ μαύρη γάτα θεωρεῖται κακός οἰωνός, ὅσον καί εἰς τήν Δυτικήν Εὐρώπην, τήν Βόρειον καί τήν Νότιον Αμερικήν καί εἰς πολλάς χώρας τῆς Ἀσίας. Ἀλλαι, ὅμως, λαϊκαί δεισιδαιμονίαι φαίνονται ὅτι εἶναι μοναδικαί εἰς τήν Ρωσίαν, πολλαί δέ, ἀνάγονται εἰς τήν σκοτεινήν Σλαυϊκήν ἀρχαιότητα. Οὕτω, ὅταν εἷς Ρῶσσος ἀγοράζει ἄνθη, αὐτά θά εἶναι ζυγοῦ ἀριθμοῦ ἐφ' ὅσον θά τά προσφέρῃ εἰς φίλον ἤ θά τά φέρει εἰς τήν οἰκίαν του, μονοῦ δέ, ὅταν πρόκειται νά τά προσφέρῃ εἰς νεκρόν. Ὁ λόγος τούτου, εἶναι προφανῶς ὅτι εἰς τόν Ρῶσσον ὁ ζυγός ἀριθμός ἀνθέων εἰς ἕνα τάφον θά ἐπέσυρε ἕναν νέον θάνατον διά νά συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμός. Ἡ δεισιδαιμονία αὐτή εἶναι τόσον βαθέως ριζωμένη εἰς τήν συνείδησιν τοῦ Ρωσσικοῦ λαοῦ, ὥστε ἀκόμη καί ὁ σκληρότερος κομμουνιστής θά ἐσυγχίζετο, καί θά προσεβάλλετο ἐάν τοῦ προσφέρετο μία ἀνθοδέσμη μέ ἕξ π.χ. ρόδα.

ΕΑΝ ΠΕΣΗ ΜΑΧΑΙΡΙ....

Ἐάν εἰς τό δάπεδον μιᾶς Ρωσσικῆς οἰκίας, πέσῃ τυχαίως ἕνα μαχαίρι, τοῦτο σημαίνει ὅτι θά ἔλθῃ εἰς ἄρην ἐπισκέπτης. Ἐάν πέσῃ πηροῦνι, ὁ ἐπισκέπτης θά εἶναι γυνή. Εἷς δεισιδαίμων Ρῶσσος θά σπεύσῃ νά πάρῃ ἕν νόμισμα πού θά εἶναι πεσμένον εἰς τόν δρόμον μέ τήν «κορώνα», διότι θεωρεῖται «τυχηρόν», ἐνῶ δέν θά τό ἐγγίσῃ ἐάν εἶναι πεσμένον μέ τά «γράμματα», διότι θά τό θεωρήσῃ «γρουσούζικο».

Οὐδείς Ρῶσσος θά χαιρετίσῃ τόν ἄλλον εἰς τό κατώφλι μιᾶς οἰκίας. Ἤ ὁ ξένος θά πρέπει νά εἰσέλθῃ εἰς τήν οἰκίαν ἤ ὁ οἰκοδεσπότης θά πρέπει νά ἐξέλθῃ διά νά χαιρετήσῃ τόν ξένον. Ἐάν εἷς Ρῶσσος, ἀκούσει «βουητόν» εἰς τά αὐτιά του, θά σᾶς ζητήσῃ νά τοῦ εἰπῆτε ποῖον αὐτό νομίζετε ὅτι βουΐζει, ταυτοχρόνως δέ, θά κάμῃ, μέσα του μίαν εὐχήν. Ἐάν μαντεύσετε ὀρθῶς, ἡ εὐχή του θά πραγματοποιηθῇ. Οἱ Ρῶσσοι δέν θεωροῦν «γρουσουζιάν» νά περάσουν κάτω ἀπό μίαν σκάλαν, ἀλλά θεωροῦν «γρουσουζιάν» νά σπάσουν ἕνα καθρέπτην.

'Η Εὐρώπη τοῦ 2000

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 3ης ΣΕΛΙΔΟΣ

συνεδρίαση τοῦ μόνιμου συμβουλίου τῆς ἀτλαντικῆς συμμαχίας. Ἀλλά ἀκόμη πιό σημαντική θεωρηθεῖσα τότε —καί ἦταν πράγματι— ἡ παρουσία του στήν ἕδρα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς καί ἡ συμμετοχή του σέ συνεδρίασή της. Τότε ὁ Ἀμερικανός πρόεδρος ἀπαρίθμησε στήν προσφώνησή του μιά σειρά ἀπό προβλήματα, πού ἐπηρεάζουν τίς σχέσεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, μέ τήν Ε.Ο.Κ. καί κατ' ἐπέκταση μέ τήν Εὐρώπη. Τά προβλήματα, δέδαια, δέν ἔχουν ἐπιλυθεῖ ἀπό τότε ὅλα καί παράλληλα, νέα δημιουργήθηκαν, πού κάνουν δυσχερέστερο τόν «διάλογο», ὅπως εἶναι οἱ νομισματικές ἀνωμαλίες καί οἱ διαφωνίες ὡς πρός τόν τρόπο ἀντιμετωπίσεως τῆς σοβιετικῆς διεισδύσεως στήν Ἀφρική.

Οἱ σχέσεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν μέ τή Σοβιετική Ἕνωση, συμφέρει στήν Εὐρώπη νά εἶναι ἰσορροπημένες σέ μόνιμη καί ἀν εἶναι δυνατόν σταθερή δάση. Ἀλλά οἱ διακυμάνσεις πού προκαλοῦνται τόν τελευταῖο καιρό στίς σχέσεις τῶν δύο ὑπερδυνάμεων, ἀνησυχοῦν τούς Εὐρωπαίους ἡγέτες. Ἐκεῖνο, πού περισσότερο ἀπό κάθε τί ἄλλο χαρακτηρίζεται σάν «βασική ἀλλαγή» στήν πορεία τοῦ κόσμου αὐτόν τόν χρόνο, εἶναι ἡ προσέγγιση Ἡνωμένων Πολιτειῶν—Κίνας. Μιά σειρά ἀπό «ἀλυσωτές ἀντιδράσεις» προκαλοῦνται, ἀπό αὐτό τό γεγονός, ἀλλά κανένας δέν ξέρει ὡς ποῦ μποροῦν νά φτάσουν. Ἡ Κίνα εἶναι φανερό ὅτι ἐπιδιωκεῖ ταχεῖα οἰκονομική καί στρατιωτική ἀνάπτυξη, καί φαίνεται ὅτι συμφωνοῦν οἱ ἡγέτες της μέ τούς Ἀμερικανούς γιά τήν «ἐκμετάλλευση» τῆς κινεζικῆς ἀγορᾶς ἐκ μέρους τους, μέ παράλληλη μείωση τῆς εἰσροῆς ἰαπωνικῶν κεφαλαίων στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες. Ἀκόμη, ἡ συμφωνία, πού ὑπέγραψαν πρόσφατα Κίνα καί Ἰαπωνία, πού δέν εἶναι μόνο οἰκονομική, ἀλλά εἶναι καί «συνθήκη μή ἐπιθέσεως» στρέφεται ἐναντίον τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, πρᾶγμα πού δέν ἀφήνει ἀνεπηρέαστη τήν Εὐρώπη.

Ἀλλά ἡ πορεία τῆς Εὐρώπης, ἔτσι κι' ἀλλιῶς, θά συνεχιστεῖ μέ ρυθμούς, πού θά καθορίζουν οἱ γενικότερες συνθῆκες σέ παγκόσμια κλίμακα. Οἱ εἰδικοί, πάντως λένε ὅτι μετά τό 2000 ἡ Εὐρώπη θά ἔχει περιπλοκότερο μίγμα παλιοῦ καί νέου. Τά ποδήλατα θ' ἀντικαταστήσουν τά ποδήλατα; καί οἱ μαθητές θά δι δάσκονται στό σπίτι μέσῳ ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων καί ὄχι στό σχολεῖο. Κοινοβιακά χωριά θά πάρουν τή θέση τῶν μεγάλων πόλεων καί ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς θά γίνεται ἀπ' ὅλα τά μέλη τῆς οἰκογένειας.

Ἡ Εὐρώπη πρός τό μέλλον. Αἰσιόδοξες καί ἀπαισιόδοξες προοπτικές συγκρούονται καί μέσα ἀπό τή σύγχυση τῶν προβλέψεων καί τῶν μελετῶν, βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι καμιά κοσμογονική ἀλλαγή δέν πρόκειται νά συντελεσθεῖ ὡς τό τέλος τοῦ 20οῦ αἰώνα. Οἱ αἰσιόδοξοι πιστεύουν ὅτι ἡ Εὐρώπη θά παραμείνει σέ μεγάλο βαθμό ὅπως εἶναι σήμερα, μέ τούς δεῖκτες οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως νά μετριάζονται ἐλάχιστα μόνο καί νά εἶναι παράλληλοι μέ τούς ἀναμενόμενους γιά τίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες. Βλέπουν ἐπίσης οἱ αἰσιόδοξοι, νά ἐπιλύονται οἱ διαφορές ἀνάμεσα στήν πλούσια «γηραιά» δόρεια Εὐρώπη καί στήν φτωχή ἀλλά «ὑπό ἐξέλιξη» νότια Εὐρώπη.

Οἱ ἀπαισιόδοξοι βλέπουν ὅτι ὡς τό 2000 στήν καλύτερη περίπτωση δέν θά ξεχωρίζει ἀπό τήν Ἀνατολική, ὅτι τό βιοτικό ἐπίπεδό της θά εἶναι χαμηλότερο καί ὅτι ἡ ἐξωτερική ἀλλά καί ἐσωτερική πολιτική της θά ἀσφυκτιᾶ ὑπό τήν σοβιετική πίεση.

Ἡ ἀλήθεια, θά πρέπει νά βρίσκεται κάπου ἀνάμεσα στίς δύο ἀκραῖες ἀπόψεις. Ὁ 20ός αἰώνας ἔχει ἀκόμη ζωή μιᾶς εἰκοσαετίας. Θά δείξει...

2500 ΔΟΡΥΦΟΡΟΙ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

Συνεπλήρωσε 20 χρόνια ὁ ἀγώνας γιά «κατάκτηση» τοῦ Διαστήματος

Ἀπό τούς «Σπούτνικ» ὥς τούς διαστημικούς σταθμούς

ΘΑ ΓΕΝΝΗΘΕΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΣΕ ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΙΟ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ Ἰδ. Ὑπ.). Νέο ἀμερικανικό μή ἐπανδρωμένο διαστημόπλοιο — τό «Πρωτοπόρος — Ἀφροδίτη 2» — ἐκτοξεύθηκε πρός τήν Ἀφροδίτη Νέο σοβιετικό διαστημόπλοιο, τό «Πρόοδος 3», φορτωμένο μέ νερό, τρόφιμα καί ἐπιστημονικά ἐφόδια γιά τούς δύο Ρώσσους ἀστροναῦτες τοῦ διαστημικοῦ σταθμοῦ «Σαλιούτ 6», πού βρίσκεται σέ τροχιά ἀπό τόν περασμένο Σεπτέμβριο, ἐκτοξεύθηκε, ἐξετέλεσε τόν προορισμό του ἀφοῦ συνδέθηκε μέ τόν διαστημικό σταθμό καί στή συνέχεια ἀτοκολλήθηκε καί «κάηκε» σύμφωνα, μέ τό πρόγραμμα, στήν ἀτμόσφαιρα.

Εἶναι ἡ ἐντυπωσιακή εἰδησεογραφία γιά τόν τομέα τοῦ διαστήματος, ἐνῶ ἔχει ἤδη ἀναγγελθεῖ καί ἕνα ἐπιστημονικό — βιολογικό πείραμα, πού πρόκειται νά πραγματοποιήσουν οἱ Ρῶσοι: θά στείλουν ἕνα ἀνδρόγυνο στό διάστημα, ὅπου — μέσα στόν Σαλιοὺτ προφανῶς — θά «δημιουργήσουν» τόν πρώτο διαστημικό ἄνθρωπο, ἀπό τή σύλληψη τοῦ ἐμβρύου μέχρι καί τή γέννησή του. Στό μεταξύ, ἑκατοντάδες δορυφόροι, εἴτε ἐν ἐνεργεία, εἴτε «νεκροί», ἀλωνίζουν τό διάστημα καί ἤδη, ἔχει γραφτεῖ καί τό πρῶτο ἀτύχημα ἀπό πτώση ἑνός τέτοιου δορυφόρου στή γῆ — πρίν πολλούς μῆνες στόν Καναδᾶ. Ὁ φόβος διαρροῆς ραδιενέργειας ἀπό δορυφόρους πού ἐνδεχομένως καί στό μέλλον θά πάθουν τέτοια «ἀτυχήματα», εἶναι φανερό, ὅσο κι ἄν οἱ εἰδικοί καί οἱ κυβερνήσεις προσπαθοῦν νά μετριάσουν τόν κίνδυνο.

Ἐφέτος, πού τό διάστημα κλείνει τήν πρώτη εἰκοσαετία τῆς «κατακτήσεώς» του ἀπό τόν ἄνθρωπο καί τήν τεχνολογία του οἱ ἐκτοξεύσεις διαστημοπλοίων — ἐπανδρωμένων καί μή — κατάντησαν ρουτίνα καί τό ἐνδιαφέρον τῶν ἀνθρώπων δέν πρόκειται νά ἀνανεωθεῖ γιά τήν «μιά χη τοῦ διαστήματος» παρά μόνο ὅταν θά γίνει ἕνα καινούργιο μεγάλο βῆμα, ἀποστολή π.χ. ἀνθρώπου στόν Ἄρη... Ἀλλά αὐτό εἶναι θέμα τοῦ μελλοντος καί ὄχι τωρινό.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ ΘΕΜΑ ..ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟ

Ἡ «Μάχη τοῦ Διαστήματος» ἔχει δύο μέτωπα: τό ἐξερευνητικό καί τό στρατηγικό. Ἄν περιοριζόταν μόνο στό πρῶτο, ὅλα θά ἦταν πολύ καλύτερα, ρομαντικώτερα καί ἡ ἁμιλλα θά χαιρετιζόταν ἀπό ὅλους τούς λαούς σάν προώθηση τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ὅπως καί χαρακτίζεται ἄλλωστε.

Ὅμως, ἡ στρατηγική ἀνταγωνιστικότητα στό διάστημα ἀνάμεσα στίς ὑπερδυνάμεις, εἶναι ἀπό μερικά χρόνια τώρα τό κύριο μέλημα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καί τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καί τῶν δύο «κόσμων», πού ἐκπροσωποῦν: τοῦ δυτικοῦ καί τοῦ ἀνατολικοῦ. Ἀλλά αὐτό τό θέμα τῆς μετατροπῆς δηλαδή τοῦ διαστήματος σέ «ὁπλοστάσιο» καί μάλιστα πυρηνικό, εἶναι ἕνα κεφάλαιο τῆς ἱστορίας τοῦ σύγχρονου διαστήματος πού χρειάζεται ἰδιαίτερη ἀνάλυση. Οἱ στρατηγικοί δορυφόροι, οἱ δορυφόροι—κατάσκοποι καί ἄλλα «ὄργανα» πού ἐξυπηρετοῦν πολιτικοστρατιωτικούς σκοπούς, ἀλωνίζουν ἐπίσης τό διάστημα μαζί μέ τούς τηλεπικοινωνιακούς δορυφόρους, ἤ τά διαστημόπλοια πού ἔχουν καθαρά ἐπιστημονική ἀποστολή στόν ἐξωγήϊνο χῶρο. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, στό διάστημα ἄρχισε νά παρατηρεῖται..... συμφόρηση κυκλοφορίας. Πολύ λίγος χῶρος, ἔχει παραμείνει καί τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι οἱ χῶροι πού δέν ἔχουν θέση ἀντιδικοῦν μέ ὅσες ἔχουν. Τό μῆλο τῆς ἐριδος εἶναι μιά φανταστική γραμμή 35 000 χιλιομέτρα, πάνω ἀπό τόν Ἰσημερινό, ὅπου ὅταν ἕνας δορυφόρος τοποθετηθεῖ μέ ἀκρίβεια παραμένει σταθερός πάνω ἀπό μία ὡρισμένη περιοχή τοῦ κάτω ἐδάφους ἐπειδή ἡ ταχύτητά του ἐναρμονίζεται μέ αὐτή τῆς γῆς. Ἡ τροχιά αὐτή λέγεται γεωσύγχρονη ἤ γεωστατική καί εἶναι ζωτικής σημασίας ἐπειδή ὅποιος δορυφόρος βρίσκεται πάνω της μπορεῖ νά λειτουργήσει σάν ἀναμεταδοτικός σταθμός, πού παίρνοντας σήματα ἀπό κάποιο σταθμό τοῦ ἐδάφους καί ἐνισχύοντάς τα τά ἐκπέμπει σέ δέκτες πού βρίσκονται σέ τεράστιες περιοχές.

Ἡ ἐμπορική λειτουργία δορυφόρων ἐπικοινωνιῶν στή γεωσύγχρονη τροχιά ἄρχισε τό 1965 καί σύμφωνα μέ τίς μετρήσεις πού ἔγιναν τούς πρώτους μῆνες τοῦ 1978 ὑπάρχουν 108 δορυφόροι ἀπό τούς ὁποίους λειτουργοῦν 30 ἀμερικανικοί 25 σοβιετικοί καί 2 δυτικογερμανικοί ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι ἄχρηστοι.

Παρ' ὅλο πού ἡ τροχιά αὐτή ἔχει μῆκος 264 χιλιάδες χιλιομέτρα μπορεῖ νά περιέχει μόνο ἕνα ὁρισμένο ἀριθμό δορυφόρων ἐπειδή οἱ περιοχές ἐκπομπῶν συμπλέκονται. Γίνεται λοιπόν, μεγάλη συμφόρηση σέ εἰδικές περιοχές τῆς τροχιάς, ἰδίως στό χῶρο τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν μεταξύ Ἀμερικῆς καί Δυτικῆς Εὐρώπης. Μεγάλη συμφόρηση γίνεται ἐπίσης σέ εἰδικές περιοχές ὅπου συγκεντρώνονται, πολλά διαφορετικά ραδιοσήματα, τά ὁποῖα παρεμβάλλονται τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο. Οἱ ραδιοαστρονόμοι π.χ. παραπονοῦνται ὅτι ἐμποδίζονται οἱ ἔρευνες, πού κάνουν γιά ἐξωγήϊνη ζωή, ἐπειδή στά μήκη κύματος πού ἐλέγχουν μήπως προέρχονται ἀπό ἐξωγήϊνες πηγές, παρεμβαίνουν τά σήματα ἀπό τούς τοπικούς δορυφόρους.

ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΣΑ ΣΕ 20 ΧΡΟΝΙΑ....

Γιά νά «θεραπευθεῖ» τό κακό αὐτό, γίνονται ὡρισμένες διεθνεῖς συμφωνίες τοῦ ὑποχρεώνουν τίς χῶρες μέ τούς πολλούς δορυφόρους νά τηροῦν ὡρισμένες προδιαγραφές καί νά κινοῦν τούς δορυφόρους τους βάσει προγραμματισμένης τροχιᾶς πού νά ἔχει ἐγκριθεῖ ἀπό ὅλους ἀφοῦ πρῶτα ἐξασφαλιστεῖ ὅτι δέν παρεμποδίζεται ἡ ὁμαλή μετάδοση τηλεοπτικῶν κυρίως προγραμμάτων σέ ἄλλες χῶρες.

Οἱ Κινέζοι, γιά παράδειγμα, παραπονέθηκαν ὅτι στά τηλεοπτικά προγράμματά τους παρεμβάλλονταν συχνά σοβιετικές ἐκπομπές, τράγμα ἀντίθετο μέ τίς συμφωνίες. Ἐλήφθησαν μέτρα, καί ἡ παρεμβολή σταμάτησε. Φυσικά, δέν ξέρουμε ἄν ἦταν ἡθελημένη ἤ ἁπλῶς τυχαία (ἡ παρεμβολή...). Πάντως, πόσο μακρυά βρισκόμαστε — ἀλλά καί πόσο κοντά — ἀπό τήν ἐποχή, ἐδῶ καί εἴκοσι χρόνια, πού τό διάστημα ἦταν «παρθένο» καί καμμιά τεχνητή συσκευή τοῦ ἀνθρώπου, δέν τάραζε τήν αἰώνια ἠρεμία του, ἐκτός ἀπό τούς φανταστικούς πυραύλους καί τά σεληνόπλοια τοῦ Ἰουλίου Βέρν, καθώς καί τῶν ἄλλων συγγραφέων ἐπιστημονικῆς φαντασίας καί τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν μέ τίς διαστημικές φανταστικές περιπέτειες....

Ἡ ἐξέλιξη ἦταν φανταστική — ἀλλά τόσο πραγματική. Πρίν εἴκοσι χρόνια, ὅταν ἄνοιξε ὁ δρόμος γιά νά περάσει ὁ ἄνθρωπος τίς πύλες τοῦ διαστήματος, Ἀμερικανοί ἐπιστήμονες κατέβαλαν προσπάθειες νά πλήξουν τή σελήνη μέ πυραύλους. Τήν ἴδια ἐποχή μόνο πέντε δορυφόροι βρίσκονταν σέ τροχιά γύρω ἀπό τή Γῆ: δύο ἐγκόδιες σοβιετικοί «Σπούτνικ» καί 3 ἀμερικανικοί ἐπιστημονικοί δορυφόροι. Τότε, ἡ ἰδέα καί μόνο ὅτι ὁ ἄνθρωπος θά ταξίδευε στό διάστημα προκαλοῦσε δέος. Σήμερα 1004 τεχνητοί δορυφόροι προερχόμενοι ἀπό 13 χῶρες βρίσκονται στό διάστημα. Οἱ περισσότεροι ἀπό αὐτούς ἔχουν πάψει νά λειτουργοῦν ἀπό καιρό, συνεχίζοντας τή σιωπηλή τροχιακή πορεία τους μέσα στό κενό. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ὁδηγήσει σεληνακάτους πάνω στήν ἐπιφάνεια τοῦ Φεγγαριοῦ καί ἔχουν δουλέψει γιά μῆνες σέ τροχιά γύρω ἀπό τή Γῆ. Αὐτή τή στιγμή, δυό Ρῶσσοι κοσμοναῦτες ὁ Κοβαλένκο καί ὁ Ἰβαντσένκωφ βρίσκονται στό διάστημα καί ὅπου νάναι κλείνουν τρεις μῆνες συνεχοῦς παραμονῆς καί ἐργασίας στόν διαστημικό σταθμό τῶν Σοβιετικῶν. Τηλεκατευθυνόμενα ρομπότ — ὀχήματα μέ φωτογραφικές μηχανές καί ἀνιχνευτές τά ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται γιά τή συγκέντρωση γεωφυσικῶν χημικῶν καί φωτογραφικῶν στοιχείων — ἔχουν τοπογραφήσει ἀπό γήϊνη τροχιά τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ Γαλαξία μας καί ἔχουν ταξιδέψει μέσα στό ἐσωτερικό τμῆμα τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ἐξερευνώντας τόν ἥλιο καί ἄλλα οὐράνια σώματα ὅπως ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Σελήνη καί ὁ Ἄρης.

Ἄλλα ὀχήματα, ταξιδεύουν, πρός τό ἐξωδιάστημα μέ κατεύθυνση τους πέντε ἀπομακρυσμένους πλανῆτες Δία, Κρόνο, Οὐρανό, Ποσειδῶνα καί Πλούτωνα, καί τούς δορυφόρους τους.

Πιστεύεται, πως στά ἑπόμενα δέκα χρόνια ἐκτός